

Redactioneel

Zoals in vorige nummers van *Versus*, en zoals dat ook nog het geval zal zijn in komende afleveringen, staat de klassieke Hollywood-film hier weer centraal. Deze fascinatie voor Hollywood heeft *niet enkel* te maken met nostalgie. Zij gaat deels ook terug op het feit dat de Hollywood-droomfabriek gedurende meer dan een halve eeuw de filmindustrie, de filmesthetiek, de filmideologie heeft gevormd en bepaald. En alleen al om die redenen is het belangrijk dat we ons met dat verschijnsel bezighouden.

Voor mensen van nu kan de aandacht die zij besteden aan de Amerikaanse film van vroeger al te makkelijk afgedaan worden als nostalgie (wat in deze context een veel exaktere benaming is dan het in het Nederlands gebruikelijke jeugdsentiment – voor veel van de medewerkers gaat het begrip ‘jeugdsentiment’ strictu sensu niet eens op, omdat ze behoren tot een generatie die deze films niet heeft kunnen kennen in de periode dat ze uitgebracht werden). De klassieke Hollywoodfilms zijn de sporen die de voorbije tijd, het verleden heeft nagelaten. Als we ze onderzoeken – en vaak doen we dat een beetje zoals een psychoanalyticus het verleden van zijn patiënt aanpakt – dan heeft dat evenveel te maken met het heden als met het verleden. Of beter gezegd, meer nog met het heden dan met het verleden. Het zijn de resten van een voorbije verbeelding (industrie?) die ons boeien. Dit onderzoek kunnen we vergelijken met een archeologie van de betekenis die deze resten kunnen hebben voor onze huidige verbeeldingsactiviteit.

Het verschijnsel Hollywood, en meer in het bijzonder de ‘musical’, vormt een uitdaging om het begrip ‘entertainment’ en ‘eskapisme’ te herformuleren en te herdenken in het perspectief van wat we beter een ‘verbeeldings- en uitbeeldingstrategie’ kunnen noemen. Het gebeurt hier niet expliciet en systematisch. Het systematische van een onderzoek zit hem niet in het eens en voor altijd proberen in kaart te brengen van een problematiek, maar in het onafgebroken ‘kauwen en herkauwen’, het wijzigen van de invalshoeken, zodat het

onderwerp van studie een eigen, persoonlijk onderwerp wordt.

De films van Fred Astaire en Ginger Rogers (van de tien die ze samen maakten, zijn er negen in de jaren dertig voor RKO gemaakt) bieden de kans om het verschijnsel 'musical' te bestuderen, en met name de verhouding tussen dans en film. Film wordt traditioneel beschouwd als een bewegingskunst; dans eveneens. Doch de combinatie van beide is vaak zeer moeilijk, omdat één van de parameters rondom welke de beweging zich ontwikkelt, de ruimte (de andere is de tijd) in het geval van het ballet en de danskunst driedimensionaal en bij film tweedimensionaal is. Anders gezegd, de ruimte is bij de dans-in-opvoering een geheel andere dan in de gefotografeerde dans.

Het is dus niet zo toevallig als het lijkt dat de opstellen in het tweede deel van deze aflevering over de verhouding tussen het stilstaande beeld (fotografie of still) en het bewegende beeld (film) gaan.

Dit nummer van *Versus* heeft nog een speciale betekenis vanwege de wijze waarop het tot stand is gekomen. Het idee ervoor ontstond in Vlaanderen en werd uitgewerkt door Dirk Lauwaert en zijn studenten, die het initiatief namen tot een Fred Astaire/Ginger Rogers-retrospektief in het kader van Klapstuk '83, internationaal dansfestival te Leuven.

Een soortgelijke week met lezingen en vertoningen van de Astaire/Rogers-films vindt eveneens plaats te Den Haag en Nijmegen. Op die wijze begint *Versus* als tijdschrift een taak te vervullen die de oprichters van den beginne voor ogen stond: enerzijds zou het tijdschrift als verlengstuk moeten worden gezien van de film- en opvoeringskunststudies die in en rond de universiteit Nijmegen plaatsvinden. Anderzijds heeft het tijdschrift onlangs aanleiding gegeven tot de oprichting van een 'stichting Versus' die zich als taak stelt manifestaties te organiseren die de activiteiten van de groep bekend zouden maken voor een breder publiek in de vorm van studieweken, retrospectieven, 'workshops' en 'summerschool'-activiteiten. Een en ander is de vorige winter al uitgeprobeerd (onder meer met een reeks openbare kolleges aan het amsterdamsche Filmmuseum in samenwerking met de Filmakademie over het thema 'screw-ball-comedy', en in een reeks kolleges voor het Institut Français in Den Haag, met als onderwerp 'de franse film vòdr de opkomst van de Nouvelle Vague'). De Astaire/Rogers-week is een verdere stap om het filmklimaat in Nederland te verrijken door de kloof tussen filmstudie en -reflexie enerzijds, en filmpraktijk en filmleven anderzijds te dichten.

Een blad als *Versus* kan dan gezien worden als een schakel tussen beide activiteiten.